

**«ԻՆՏԵՐԱԿՏԻՎ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՅՈՒՄ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ**

**ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՏԵՍՏԱՎՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ
ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑ
2022**

ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ԹԵՄԱ՝ Ընթերցանությունը ակտիվ գործընթաց տարրական դասարաններում

ԱՌԱՐԿԱ՝ Մայրենի

ՀԵՂԻՆԱԿ՝ Սիլվարդ Էլոյան

ՄԱՐԶ՝ Շիրակի մարզ

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆ՝ Անի կայարանի միջնակարգ դպրոց

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ.....	3
ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՄԱՍ.....	4
ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ.....	14
ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ.....	15

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Մարդու բազմակողմանի զարգացման հիմքը դրվում է կրտսեր դպրոցում: Տարրական դասարանների մայրենի լեզվի դասընթացում առաջատար դեր է գրավում ընթերցնությունը: Դրա նպատակն է՝ զարգացնել աշակերտների կարդալու և պատմելու կարողությունները, խոսքը, հարստացնել նրանց ճանաչողական գիտելիքները ու բառապաշարը:

Ես մասնակցել եմ շատ դասալսումների, շատ բաց դասերի, ինքս եմ շատ բաց դասեր կազմակերպել: Միննույն ժամանակ բազմամյա աշխատանքային փորձից ելնելով՝ ես հասկացա, հանգեցի այն եզրակացության, որ ուսումնառության հիմնաքար է համարվում ընթերցողական կարողությունների ձևավորումը: Դա էլ սովորել ցանկանալու և սովորել կարողանալու հիմնական նախապայմանն է: Այսօր տարրական դպրոցը՝ որպես դպրոցական կրթության կարևորագույն օղակ, իր զարգացման որակական նոր փուլն է ապրում: Դա պայմանավորված է կրտսեր դպրոցականի անձի ձևավորմամբ ու կարողությունների զարգացմամբ: Տարրական դասարաններում մայրենին ներկայանում է ն՝ որպես ուսուցման առարկա, ն՝ որպես ընթերցողական փորձի հարստացման և կարդալու ներքին պահանջմունք ձևավորելու միջոց, իսկ ամենակարևորը, երեխայի անձի զարգացումն ապահովող նախապայման:

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՄԱՍ

Կրթությունը անձի որակական հատկանիշ է: Սովորել ցանկանալը և սովորել կարողանալը եղել և մնում են որպես կրթության գերխնդիր: Տարրական դպրոցի գերխնդիրը ոչ թե սովորողներին գիտելիքներով զինելն է, այլ անձի կարողությունների և հմտությունների որոշակի համակարգի և վարքագծային նորմերի ձևավորումը: Կարծում եմ, որ տարրական դասարաններում ընթերցանությունը ավելի արդյունավետ կլինի, եթե այն ընթանա բազմատեսակ գործողությունների ընկալմամբ, որոնք հնարավորություն են տալիս աշակերտին դրսևորել իր կարողություններն ու հմտությունները: Աշակերտները այն ժամանակ են լավ սովորում ,երբ դառնում են դասի ակտիվ մասնակից:

Տարրական դասարաններում ուսումնառության հիմնաքար է համարվում ընթերցողական կարողությունների ձևավորումը:

Այն է՝

1. Ճանաչողական, տրամաբանական կարողություններ և հմտություններ՝ գիտելիքներ ձեռք բերել, վերլուծել, մտահանգումներ անել, ընդհանրացնել և համադրել, վերլուծել իրավիճակը և կատարել եզրակացություններ,ինքնուրույն որոշումներ կայացնել և հիմնավորել:

2. Հաղորդակցական կարողություններ

ա) լսել,ընկալել և համարժեք վերաբերմունք դրսևորել

բ) բանավիճել,բանավոր և գրավոր խոսք կառուցել

գ) տեղին օգտագործել սովորած տերմինները

3. Համագործակցային կարողություններ՝

ա)աշխատել խմբում, միասնական որոշումներ ընդունել

բ) սովորել և սովորեցնել

գ) դրական հարաբերություններ ստեղծել

դ) սեփական շահը գիտակցելով՝ ճանաչել և ընդունել ուրիշների շահերը

ե) լինել բարեկիրթ, հարգել գործընկերոջ իրավունքը

4. Ստեղծագործական կարողություններ՝

ա) ստեղծագործաբար կիրառել ձեռք բերած գիտելիքները

բ) դրսևորել ստեղծագործական երևակայություն

գ) երևակայել, մտածել և ենթադրություններ անել ապագայի մասին

5. Ինքնուրույն գործունեության կարողություններ՝

ա) գնահատել սեփական ուժերն ու կարողությունները և ըստ այդմ ծավալել ուսումնա-կան աշխատանքային գործունեություն

բ) գիտակցել սեփական գործի կարևորությունը

գ) ճիշտ տնօրինել ժամանակը

դ) զբաղվել ինքնադաստիարակությամբ և ինքնակրթությամբ

ե) կողմնորոշվել տարբեր իրավիճակներում

Ընթերցողական կարողություններ ասելով նկատի է առնվում *կարդալու եղանակը* (ամբողջական բառերով, վանկերով կամ տառերով), *տեմպը* (սահունությունը, արագությունը), *ճշտությունը* (բառերի վերջավորությունների փոփոխություն, վանկերի կրկնություն, բացթողումներ, աղավաղումներ...): Պետք է նկատի ունենալ, որ յուրաքանչյուր մարդու կարդալու տեմպը խիստ անհատական է և համապատասխանում է նրա խոսակցական լեզվին:

Ընթերցողական կարողությունները ձևավորվում են աստիճանաբար և բնութագրվում են իբրև աշակերտների՝ գեղարվեստական ստեղծագործության բովանդակության մեջ կողմնորոշվելու և խորամուխ լինելու ունակություններ: Դրանք չեն կարող անկախ դիտարկվել, գատվել աշակերտների խոսքային կարողություններից, քանի որ ներքին և արտաքին խոսքն անընդհատ ուղեկցվում է բոլոր այն մտավոր գործեղություններով, որոնք վերաբերում են ընթերցողական կարողություններին: Ընթերցելու հմտություններին տիրապետելը նպաստում է արդյունավետ ուսումնառության բոլոր աստիճաններում:

Ընթերցողական կարողություններ մշակելու համար ուսուցիչն անգնահատելի ջանքեր է գործադրում: Հաճախ տառաճանաչ դարձած առաջին դասարանցիները կորցնում է հետաքրքրությունն ընթերցելու հանդեպ և այն համարում ամենադժվար ու ձանձրալի աշխատանքը: Ինչպիսի՞ ջանքեր պետք է ներդնի և ի՞նչ վարպետություն քանեցնի ուսուցիչը, որպեսզի կարողանա սեր արթնացնել ընթերցանության հանդեպ և անընդհատ զարգացնել ընթերցելու կարողությունը: Իսկ ի՞նչ է նշանակում կարողանալ ընթերցել. կարդալ բառերը, դեռևս չի նշանակում լավ ընթերցել: Այսօր ընթերցանությունն ընկալվում է ոչ թե որպես սովորելու առարկա, այլ մտածելու և սովորելու գործիք: Այն ներառում է լուր ընթերցանությունը, մտքերի փոխանակումը ընթերցածի շուրջ, ընթերցվող նյութի հետ կապված տարատեսակ աշխատանքները, ինչպես նաև գրավոր անդրադարձ՝ ընթերցածին: Լավ ընթերցել հասկացությունը ենթադրում է հետևյալ բաղադրիչները.

- ճիշտ կարդալ,
- հասկանալով կարդալ,
- սահուն կարդալ,
- արտահայտիչ կարդալ,
- արագ կարդալ:

Այս հատկանիշների պահպանմամբ՝ ընթերցանությունը պետք է դառնա ակտիվ գործընթաց, որն ստիպում է մտածել ընթերցվող նյութի մասին:

Մայրենիի ուսուցման կարևոր նպատակներից մեկը ընթերցանությունն է, որպես օրինակելի և կանոնավոր խոսքի ընդօրինակման, գիտելիքների հայթայթման, բառապաշարի հարստացման ու մտահորիզոնի ընդլայնման միջոց: <<Կարդալը հարստացնում է մարդու միտքը, խոսելու մեջ վարժվելը հաջողագյուտ է անում նրան, իսկ գրելը սովորեցնում է ճշգրտություն>>, ասում է Նալբանդյանը: Այսպիսով՝ ընթերցանության նկատմամբ աշակերտների հետաքրքրության բորբոքման համար պետք է, որ սովորողը որևէ ստեղծագործություն ընթերցելիս հասկանա, գիտակցի, որ պիտի գիրք կամ որևէ նյութ կարդալիս կարևորի մտքերը, գաղափարները, կարողանա դրանք տեղափոխել իր կյանք և օգտվել դրանից : Այդ դեպքում նա կսիրի գիրքը, կդառնա հասկացող ընթերցող: Շատ հաճախ աշակերտները չեն հասկանում հենց նոր

ընթերցված նյութը: Հարց է ծագում. Ինչպե՞ս կարող է աշակերտը կարդալ ու չհասկանալ իր կողմից ընթերցվածը: Ի՞նչ կարող է անել ուսուցիչը՝ հասկանալով կարդալու կարողություններ մշակելու համար: Թերևս անհրաժեշտ է ընթերցանության մեթոդիկայի իմացությունը: Կարդալը փոքրիկ դպրոցականի համար բարդ գործընթաց է՝ մտածողության, հիշողության, կամքի, ուշադրության և զգացմունքների դրսևորումով: Ընթերցանության մեջ հմտանալու համար փոքրիկը պետք է կարողանա աչքի մեկ ընդգրկումով տեսնել ընթերցանության հիմնական հատվածը:

Եթե ուսուցիչն օգնի աշակերտներին պատկերացնել այն գաղափարներն ու հասկացությունները, որոնց մասին կարդալու են, ընթերցանությունն ավելի հետաքրքիր կլինի: Ուսուցիչը կարող է պարզել աշակերտների գիտելիքները թեմայի մասին՝ անհրաժեշտ նախադրյալներ ստեղծելով այն աշակերտների համար, ովքեր ոչ բավարար գիտելիքներով են սկսում ընթերցանությունը: Կարելի է նաև աշակերտների ուշադրությունը հրավիրել առանցքային բառերի վրա և շարժել նրանց հետաքրքրությունը: Աշակերտներին բովանդակության պասիվ ընկալողներից գաղափարների ակտիվ կառուցողներ դարձնելը նախևառաջ նշանակում է հետևել, որ աշակերտներ ոչ թե սոսկ կարդան տեքստը, այլ կիրառեն կարդացածը: Այն օգնում է աշակերտներին տեքստային նյութերի ընթերցանությունն ավելի արդյունավետ դարձնել: Շատ կարևոր է նաև բարձրաձայն ընթերցանությունը: Կարդալու հմտությունն առավելագույնս ձևավորվում է բարձրաձայն ընթերցանությամբ, որը նպաստում է կարդալու կարողությունների մշակմանը: Այս տեսակետից մեծ առավելություն ունեն դասագրքերը, որոնց պահանջները պարտադրում են աշակերտներին կարդալ բարձրաձայն, նույնիսկ այն ժամանակ, երբ մենք չենք պահանջում: Ընթերցանությունն անմիջականորեն ազդում է արտասանական կարողությունների ու հմտությունների ձևավորման ընթացքի, բանավոր խոսքի զարգացման վրա:

Մանկավարժական գիտությունների դոկտոր Ջ. Գյուլամիրյանը մեծ տեղ է տվել հասկանալով ընթերցելուն՝ ասելով «Բնագրի դյուրին ու հասկանալով կարդալու հետ անմիջականորեն կապված են.

- Նախադասության կազմի մեջ մտնող բառերի երկարությունը: Գիտությունն ապացուցել է, որ կարճ բառերով և ոչ մեծ նախադասություններով տեքստերը տարրական դպրոցի երեխաներն ավելի սիրով են կարդում:
- Բնագրի դյուրին ընթերցումը կապված է նրա մեջ օգտագործված բառերի՝ աշակերտների ծանոթ լինելու աստիճանից , նաև բառապաշարի բազմազանությունից»:

Բարձրաձայն ընթերցանությունը սկսնակ ընթերցողին օգնում է տառային նշանների իմաստավորված ընթերցելուն: Այստեղից երևում է, որ սկզբնական շրջանում երեխաներին պետք է սովորեցնել բարձրաձայն, ապա աստիճանաբար անցնել մտքում կարդալուն: Լուռ և բարձրաձայն կարդալու կարողությունը, կարդալու որակական բոլոր հատկանիշների տիրապետումն ուսումնասիրվող ստեղծագործության լիարժեք ընկալման կարևոր պայման է: Ընթերցողական գործունեության կարողություններն ու հմտությունները կապահովեն ստեղծագործության ընկալմանը: Մրա հիմքում տեքստի շուրջ կազմակերպվող համակողմանի աշխատանքն է , որի արդյունքը կլինի յուրաքանչյուր աշակերտի ընթերցողական կարողությունների զարգացումը: Երեխայի կարդալու կարողությունը կարելի է բնութագրել հետևյալ կերպ. «Գիտեմ, հասկանում եմ, կարող եմ, անհրաժեշտ է լուրջ ուշադրություն դարձնել կարդալու ընթացքում կրտսեր դպրոցականի որակական հատկանիշների պահպանմանը՝ ճիշտ հասկանալով, գիտակցաբար, արտահայտիչ, ստեղծագործական մոտեցմամբ, ընկալման ամբողջականությամբ և այլն: Կարդացածի իմաստի ընկալումը կարդալու գործընթացի շարժիչ ուժն է: Կարդալու հմտությունները ձևավորվում են երեք փուլով.

1. Վերլուծական	2. Համադրական	3. Ավտոմատացված
<p>1. Տեսական ընկալման միավորը տառն է կամ վանկը:</p> <p>2. Ընկալման տեսադաշտը սահմանափակ է: 3.</p>	<p>1. Կարդալու ամենափոքր միավորը դառնում է բառը:</p> <p>2. Շարունակում է զարգանալ գույական գործընթացը:</p> <p>3. Աշակերտն ունի նախապես</p>	<p>1. Կարդալու ամենափոքր միավորը դառնում է նախադասությունը:</p> <p>2. Բնագրի որոշակի հատվածն ընկալվում է ավելի արագ, քան արտաբերվում է:</p>

<p>Կարդացածի հասկացումը հետ է մնում արտաբերումից:</p> <p>Վանկերը միացնելու և բառերը կարդալու համար շատ ժամանակ է պահանջում:</p> <p>5. Առաջին վանկը կարդալուց հետո աշակերտը փորձում է գուշակել բառը:</p> <p>Գուշակելու այս ձևը հասկանալով կարդալու ձգտման արդյունք է:</p>	<p>ընթերցված բնագրում կողմնորոշվելու հնարավորություն, բառերը փոխարինում է իմաստով մոտ այլ բառերով:</p> <p>Գուշակելու այս ձևը սահուն կարդալու ձգտման արդյունք է:</p>	<p>3. Կանխագուշակման հավանականությունը դառնում է անսահուն:</p> <p>Այս փուլում աշակերտները սահուն կարդում են:</p>
---	--	---

Առաջին դասարանում սովորող աշակերտի համար տեսողական միավորը տառն է կամ վանկը, որի ընթացքում կարդացածի նշանակության ընկալումը շատ թույլ է: Աստիճանաբար գիտակցում է բառը, ապա նախադասությունը: Այս դեպքում արդեն մեծանում է ընթերցածի ընկալման հավանականությունը, որից շահում է աշակերտը: Մեծ մանկավարժ Ղազարոս Աղայանը ասել է. «Պետք է երեխայի մեջ զարգացնել, ուժեղացնել, կարդալու կարողությունը, որպեսզի նա գործադրի այդ ուժը անկախ և ինքնուրույն կերպով: Պետք է շահեցնել երեխային, պետք է զորացնել նրա թևերը, որ նա թռչել կարողանա»:

Անհրաժեշտ է լուրջ ուշադրություն դարձնել կարդալու ընթացքում աշակերտի որակական հատկանիշների պահպանմանը՝ ճիշտ հասկանալով, գիտակցաբար, արտահայտիչ, ստեղծագործական մոտեցմամբ, ընկալման ամբողջականությամբ, բնականոն տեմպով: Լ.Ն.Տոլստոյն ասել է. Որպեսզի երեխաները կարդալ սովորեն,

պետք է սիրեն կարդալը, իսկ որպեսզի նրանք կարդալը սիրեն, պետք է կարդացածը լինի հասկանալի և հետաքրքրաշարժ»:

Իսկ Գ.Էդիլյանն ասել է. «Գեղեցիկ կարդալ նշանակում է կարդալիս ձայնի պարզություն, ուժեղություն, արագություն, շեշտերի, դադարների, հնչերանգի վրա ուշադրություն դարձնելը»:

Ավանդաբար՝ ընթերցելու կարողության զարգացման հիմնական ձևերից է համարվել տեքստի շուրջ տարվող բազմաթիվ առաջադրանքների կատարումը: Այս ընթացքում աշակերտը բազմիցս վերընթերցում է տեքստը: Այդպիսի առաջադրանքներից են.

- ✓ տեքստի ամբողջական ընթերցանություն,
- ✓ մասերով հատվածներով ընթերցանություն,
- ✓ պլանով ընթերցանություն,
- ✓ մեկնաբանություններով ընթերցանություն,
- ✓ համառոտակի ընթերցանություն /ընթերցելիս աշակերտները բաց են թողնում «ոչ էական» նախադասություններ ու բառեր,
- ✓ պարբերություններով ընթերցանություն,
- ✓ շշուկով ընթերցանություն,
- ✓ նկարագարումներին համապատասխան հատվածների ընթերցանություն,
- ✓ ընտրովի ընթերցանություն,
- ✓ տեքստի վերլուծություն՝ ընթերցելով համապատասխան հատվածները,
- ✓ դերերով ընթերցանություն՝ անտեսելով նաև հեղինակի խոսքերը,
- ✓ ոչ խոսքային միջոցներով՝ տեքստի բովանդակության վերարտադրում,
- ✓ ընթերցանություն՝ քերականական առաջադրանքների կատարմամբ,
- ✓ վանկատելով ընթերցանություն,
- ✓ համատեղ ընթերցանություն/շարքերով,խմբերով/ և այլն:

Հիմնվելով շատ ուսուցիչների կարծիքներին կարող ենք ասել, որ ընթերցանության ուսուցման մեթոդական այդ բոլոր քայլերի իրականացումից հետո անգամ ընթերցանությունը չի վերածվել ակտիվ գործընթացի: Առաջին հայացքից թվում է, թե բոլորովին բարդ չթվացող ընթերցվող նյութերի հիմնական իմաստը, սակայն,

դրանցում տեղ գտած գաղափարներն ու հասկացությունները չեն ընկալվում երեխաների կողմից: Պարզվում է, որ երեխաները, տիրապետելով բառաձանաչողության հմտությանը, չգիտեն, թե ինչպես կարդան, որ կենտրոնանան մտքերի վրա: Պատճառը պարզ է. վատ ընկալողները պարզապես ուշադիր չեն կարդում: Ուսուցչի կողմից բազմիցս կրկնվող հրահանգները («Եղի՛ր ուշադիր», «Կենտրոնացի՛ր», «Մտածի՛ր») գրեթե արդյունք չեն տալիս, և աշակերտի գործադրած ջանքերն անարդյունավետ են, ուստի ցուցադրում են միայն ընթերցանության արտաքին կողմը:

Ընթերցանությունը դառնում է ակտիվ գործընթաց, երբ աշակերտը մտածում է կարդացածի բովանդակության մասին: Ընթերցելիս աշակերտի միտքը դեգերում է շրջապատի տպավորությունների դաշտում, և արդյունքում չի ընկալվում կարդացածի իմաստը: Ընդ որում, առկա են ապակենտրոնացման բազում պատճառներ:

Դրանցից են՝

- անուշադրությունը,
- ընթերցվող նյութի անհետաքրքիր կամ անհասկանալի լինելը,
- աշակերտի անձնական առանձնահատկությունները,
- միջավայրը և այլն:

Երբ աշակերտը դժվարանում է կարդալ.

– Պետք է տալ զույգերով կարդալու հնարավորություն:

– Կիրառել դասընկերների դիտողությունները:

– Օգտագործել ձայնագրած նյութեր, տեսաժապավեններ:

– Աշակերտներին թույլ տալ ցածրաձայն կարդալ:

– Ամփոփել հիմնական դրույթները և աշակերտներին հանձնարարել ինքնուրույն ամփոփել:

– Հաջորդականությամբ դասավորել հիմնական դրույթները:

– Պարզել հիմնական գաղափարները:

– Կազմել ^ով, ^ինչը, ^երբ, որտե՞ղ, ^ինչո՞ւ բառերով սկսվող հինգ հատուկ հարց:

_ Թույլ տալ տեքստում ընդգծել պարբերությունները, հիմնական բառերը կամ գաղափարները:

_ Աշակերտներին հնարավորություն տալ մտքի մեջ ընթերցել:

_ Նախօրոք սովորեցնել կամ ամրապնդել հիմնական գաղափարները:

Չափազանց կարևոր է ընթերցվող նյութի ճիշտ ընտրությունը: Այն պետք է համապատասխանի սովորողների տարիքային առանձնահատկություններին: Այդ կերպ ընթերցանությունը հիմք կհանդիսանա կայուն գիտելիքների հաղորդման, դասի նպատակին համապատասխան կարողությունների և հմտությունների մշակման համար: Կարևոր են նաև դիպուկ, նպատակային հարցադրումները, որոնք կենտրոնացնում են աշակերտների ուշադրությունը և խթանում մտածողությունը: Միաժամանակ նրանց համար հնարավորություն է ստեղծվում բացատրելու իրենց գաղափարները, արտահայտելու կարծիքներ, ներկայացնելու նաև չիմացածը:

Լուրջ ջանքեր պետք է գործադրի փոքրիկ աշակերտը՝ կարդացածի միտքն ու իմաստն ընկալելու համար: Այստեղ էլ հենց կարևորվում են ուսուցչի մեթոդական պատրաստվածությունը և աշխատանքների նպատակային պլանավորումը: Ուսուցման վաղ տարիքից և՛ ուսուցիչները, և՛ աշակերտները պետք է գիտակցեն, որ ընթերցանությունը միջոց է՝

1. անձի դաստիարակության,

2. ընդհանուր զարգացման,

3. գիտելիքների ձեռքբերման:

Այն պետք է՝

1. դառնա ուսումնական բոլոր առարկաների պահանջների յուրացման հիմք
2. մշակի ինքնուրույն ընթերցանության կարողություններ և հմտություններ
3. հետաքրքրություն առաջացնի գրքի նկատմամբ
4. հետաքրքրություն առաջացնի գրքի նկատմամբ
5. հետաքրքրություն առաջացնի գրքի նկատմամբ:

Եթե ուսուցիչն աշակերտից պահանջում է ընդամենը վերհիշել ու վերարտադրել իրենց կարդացածը, ապա երբեք չի կարողանա պարզել, թե տեքստի ինչպիսի մակարդակի ընկալում է տեղի ունեցել: Տպագիր բառերը կարդալը և մտապահելը դեռևս ակտիվ ընթերցանություն չէ: Որպեսզի կարդացածն օգտակար լինի, դրա արդյունքում ընթերցողի իմացական ոլորտում փոփոխություններ պետք է տեղի ունենան: Ուսուցիչների առաջնահերթ խնդիրն է դառնում օգնել աշակերտներին՝ զարգացնելու ակտիվ ընթերցողական կարողություններ:

Փորձենք հստակեցնենք, թե ով է լավ ընթերցողը՝

1. Լավ ընթերցողը հետապնդում է հատուկ նպատակներ՝ ինչի համար է ընթերցում սվյալ նյութը:
2. Լավ ընթերցողը մինչ կարդալը կատարում է կանխագուշակումներ՝ ելնելով վերնագրից կամ նկարագրողումներից՝ կռահում է նյութի բովանդակությունը:
3. Լավ ընթերցողը կարողանում է կարդացածը մտովի պատկերացնել՝ հենվելով սեփական իմացության և հեղինակի կողմից տրված տեղեկատվության վրա:
4. Լավ ընթերցողը կարողանում է իմացածը զուգորդել ընթերցածի հետ և կառուցել նոր իմացություն:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Այսպիսով, կարող ենք եզրակացնել, որ տարական դասարաններում աշակերտների կարողությունների և հմտությունների զարգացմանը շատ է նպաստում ընթերցանությունը:

Օգտագործելով տարաբնույթ մեթոդներ, ակտիվ վարժություններ՝ ուսուցիչներիս խնդիրն է ձևավորել այնպիսի ընթերցողներ, որոնք կարողանան կարդալու ընթացքում ձեռք բերած գիտելիքները իմաստավորել, օգտագործել, զարգացնել ակտիվ և խոհուն ընթերցող լինելու կարողություն: Հարկավոր է սովորեցնել նաև կարդալ՝ սոսկ բավականություն ստանալու համար: Պետք է հասնել այն բանին, որ պարզունակ մտապահման փոխարեն աշակերտները տեքստը ենթարկեն քննության և կատարեն բազմաբնույթ առաջադրանքներ:

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Ջուլիետա Գյուլամիրյան, Հայոց լեզվի տարրական ուսուցման մեթոդիկա:
2. Ռոջեր Ֆար, Մտածողության ստրատեգիաների զարգացում:
3. Ա.Ս. Կոզարևա, Տեքստի վրա աշխատելու ձևերը:
4. Կարինե Թորոսյան, «Ընթերցանության դասերի կատարելագործման ժամանակակից պահանջներ» /Նախաշավիղ 1/2001/:
5. Քննադատական մտածողության զարգացումը կարդալու և գրելու միջոցով, /Ուղեցույց 7-րդ/: